

מדברי מנהיג מלחמה

וינסטון צ'רצ'יל

לפני ימים מעטים חגגה בריטניה את יום-הולדתו התשעים של מי שלחם בצבאה בארצות אפוזטיות בנעוריו, שהיה שר ציה האדיר (ומפקד גדוד-רגלים בחפירות חזית-המערב) במלחמת-העולם הראשונה, ומנהיגה המוכר ויחידה-ההשראה במלחמת העולם השניה — וינסטון צ'רצ'יל.

רבים הם הנוהגים לומר על צ'רצ'יל: „כן, היה גדול כמנהיג-במלחמה (War Leader); איש המבין היטב את ציוויי המלחמה — אך לא את צורכי עתות-השלום; ומגדירים אותו כ„אדם השש-לקרבות“. ודאי יש מן האמת בכל אלה; אך האם זו האמת כולה? על זאת ניטיב לשפוט לפי כמה קטעים מדבריו; דברים, המגלים גם חריזה נבואית-ממש במהות הצפויה של המלחמה בזמנו — וגם רוחב מבט על המלחמה והשלום, והשפעת הגומלין ביניהם.

„איני רואה טעם בהצעה זו, לפיה יוקם בבריטניה צבא בעצמת שלושה קורפוסים שיהיו נכונים בכל עת לשירות מעבר-לים, שהרי כדי להילחם בשבטים-פראים די בקורפוס אחד בלבד. אך אם המדובר במלחמה באירופה — כי אז חייבים אנו להזות מראש שמלחמה כזו מן-ההכרח כי תתבע מאתנו, יתכן למשך שנים רצופות, את כל הגברים של האומה, את ההפסקה המוחלטת, למשך שנים אלה, של משלוחי-היד וההתעסקויות המשקיות שלנו שבעתות-השלום, ואת הריכוז המלא, לתכלית יחידה בלבד, של כל גילויי מרץ-חיוני אשר מצוי בתוך הקהילה שלנו“...

„...וזאת ועוד. בימים עברו, אפשר היה לשים סיג לעול המוטל על הצדדים-הלוחמים, ולחומרת המורשת אשר תוריש להם המלחמה. ואילו עתה... מלחמה בין מעצמותיה של אירופה אחד דינה: אי-אפשר שלא תביא בסופה למנוצחים חורבן גמור — ולמנוצחים שיפוש פלפלי ואפיפת-פזחות, אשר ספק אם יהיו קטלניים פחות“.

(מתוך דברים בויכוח בשאלות צבא
בבית-הנבחרים הבריטי בשנת 1901)

על מלחמת-העולם הראשונה

מהי יכולתו של מנהיג „אזרחי“ — ובמקרה זה, אדם שאמנם כבר שרת במלחמות-ייבשה, אך בתפקידו דאג, של מיניסטר-הצבי, שימש ללא כל הכשרה במקצוע — לבשר ולנבא התפתחות בדפוס-לחמה ובאורחות פעולה, ובמיוחד — בתחום כה מורכב ורגיש כתחום הלחמה האמפיבית? גם על זה אפשר ללמוד משהו מדבריו. צ'רצ'יל:

„...מתמיד משכה אותי הלחמה-האמפיבית, ועוררה דמיוני. והמחשבה, כי אפשר להשתמש בטנקים אשר יעלו מספינות-נחיתה שייכנו-במיוחד-לכך להופים בהם אין מצפים להם כלל, שכנה במוחי זמן לא-מועט. עשרה ימים לפני שהצטרפתי לממשלת לויד-ג'ורג' כשר-הימיוש, ב-17 ביולי 1917, הכינתי — ללא עזרת מומחים — תכנית ללכידת שני איים בפריסלנד-המזרחית — פורץ קופ ופילפ. הכונה היתה כי איים אלה ישמשו, כעבר ההוא של הים, כבסיס לספינות-הקלות ולסיירות הבריטיות, ולכוחות-האוויר, במידה שהיו מצויים אז. עקב כך היינו מקימים הסגר מהודק על הוף גרמניה — וגורעים מלחץ צוללותיה עלינו.

להלן סעיף בתכנית זו. שלא ראה אור מאז ועד 1949:

הגייסות ינחתו באי, בחיפוי תותחי הצי ובסיוע גז ועשן, מספינות-תובלה (המאובטחות בפני טור-פדות), באמצעות אסדות בלתי-יחידות לכדורים. לנחיתת דיבזיה יש להכין כמאה אסדות כאלה. נוסף על כך יש להכין מספר — נאמר כ-50 — אסדות-לנחיתת-טנקים, שישאו כל אחת בחרטומה טנק (או טנקים אחדים) המותקן לפריצת מכשול-יתיל. באמצעות גשר-מיטלטל, או חרטום מת-קפל, ינחתו הטנקים וינעו בחוף בכוח מנועיהם-הם; כמו כן לא יניחו למכשול-יתיל לבלום את חיל-הרגלים המסתער על מכואות-העורף הצרים, על מצודות וסוללות-מבוצרות. אכן, יהיה זה נוהג חדש; והוא ישחררנו מאחד הקשיים הגדולים ביותר שבכל תכנית כזו: מן הבעיה כיצד הארטילריה, שאשה היתה עד-עתה נחוצה בשביל פריצת מכשול-יתיל, תנחת במהירות אל החוף.

ועוד סעיף:

האסדות (על מגניהם הבלתי-יחידים לכדורים-מקלעים), שתאפשרנה את ביצוע הנחיתה, יהיו רבות מכדי שאש התותחים-הכבדים תבלום אותן בלימה חמורה (כאן, לפנינו עקרון ה"ספיגה", שנתגבש בשנות מלחה"ע השניה); וטנקים אשר יופעלו במספרים הגדולים אף מאלה שצוינו כאן, וביחוד טנקים מהיריית-נועה ואלה הקלים-יותר, יפעלו בסופר-של-דבר באזורים בהם לא יכלו להיעשות כל הכנות כדי לקדם-פניהם. ואלה הם שיקולים חדשים ומכריעים.

כידוע, הצעותיו אלו של ו. צ'רצ'יל — בדומה למחשבתו על הקמת איים מלאכותיים למול החוף הגרמני, וכן נמלים מלאכותיים, כשהכל עשוי תיבות-בטון חלולות ענקיות — נתגשמו רק בשלב המסיים של מלחמת-העולם השניה — אך נתגשמו, אף שהגה אותן מוחו של "דילטנט" כו. צ'רצ'יל.

ועוד ל"חוש-הקדימות":

הגבוה שבקדימות, באדם ובציוד, יש להקצות למה שניתן לכנות "תחום-הרדיו" (כולל מכ"מ — הגילוי, ההכונה וכיוצא-באלה — המער'). דבר זה יצריך מדענים, מומחי-אלהוט, וסוגים רבים של עובדים בעלי יומן מעולה וכן חומרים וציוד מאיכות מעולה. במידת התקדמותנו בזה — תלוי הרבה הנצחון במלחמה, והאסטרטגיה שלנו לעתיד — וביחוד זו הימית. עלינו להקנות דיוק רב הרבה יותר לכלים הנ"מ שלנו ואבטחה טובה-בהרבה — לאניות-המלחמה שלנו ולנמלינו.

(מתוך הוראות ראש-הממשלה 15.10.1940)